

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Рахункової палати
від 28 березня 2017 року № 8-7

ЗВІТ
про результати аудиту ефективності виконання
повноважень органами державної влади в частині контролю
за повнотою та своєчасністю надходжень збору на
соціально-економічну компенсацію ризику населення,
яке проживає на території зони спостереження

Київ 2017

ЗМІСТ

ПРЕАМБУЛА.....	3
ВСТУП.....	4
1. АНАЛІЗ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В ЧАСТИНІ КОНТРОЛЮ ЗА ПОВНОТОЮ ТА СВОЄЧАСНІСТЮ НАДХОДЖЕНЬ ЗБОРУ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНУ КОМПЕНСАЦІЮ РИЗИКУ НАСЕЛЕННЯ, ЯКЕ ПРОЖИВАЄ НА ТЕРИТОРІЇ ЗОНИ СПОСТЕРЕЖЕННЯ	5
2. СТАН ПЛАНУВАННЯ ТА ВИКОНАННЯ НАДХОДЖЕНЬ ДО ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ЗБОРУ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНУ КОМПЕНСАЦІЮ РИЗИКУ НАСЕЛЕННЯ, ЯКЕ ПРОЖИВАЄ НА ТЕРИТОРІЇ ЗОНИ СПОСТЕРЕЖЕННЯ	15
3. ОЦІНКА СТАНУ ВИКОНАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ МІНЕНЕРГОВУГІЛЛЯ ЩОДО КОНТРОЛЮ ЗА ПОКАЗНИКАМИ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В ЧАСТИНІ ПОВНОТИ ОБЧИСЛЕННЯ ЗБОРУ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНУ КОМПЕНСАЦІЮ РИЗИКУ НАСЕЛЕННЯ, ЯКЕ ПРОЖИВАЄ НА ТЕРИТОРІЇ ЗОНИ СПОСТЕРЕЖЕННЯ	19
4. ОЦІНКА СТАНУ ВИКОНАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ОРГАНАМИ ДФС ЩОДО КОНТРОЛЮ ЗА ПОВНОТОЮ НАРАХУВАННЯ ТА СВОЄЧАСНІСТЮ СПЛАТИ ДО ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ЗБОРУ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНУ КОМПЕНСАЦІЮ РИЗИКУ НАСЕЛЕННЯ, ЯКЕ ПРОЖИВАЄ НА ТЕРИТОРІЇ ЗОНИ СПОСТЕРЕЖЕННЯ.....	19
5. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ТА ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАДХОДЖЕНЬ ЗБОРУ, ЙОГО СПРЯМУВАННЯ НА СТВОРЕННЯ ТА ПІДТРИМАННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ	27
ВИСНОВКИ	29
ПРОПОЗИЦІЇ	32

ПРЕАМБУЛА

Підстава проведення аудиту: стаття 98 Конституції України, статті 4, 7 і 10 Закону України від 02.07.2015 № 576 „Про Рахункову палату”, План роботи Рахункової палати на I квартал 2017 року.

Мета аудиту: встановлення фактичного стану та оцінка ефективності виконання повноважень органами державної влади в частині контролю за повнотою та своєчасністю надходжень збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження (далі – **збір**).

Предмет аудиту: нормативно-правові акти, розпорядчі документи, роз’яснення, управлінські рішення органів державної влади з питань контролю за повнотою та своєчасністю надходжень збору;

надходження до державного бюджету за кодами класифікації доходів бюджету (далі – ККДБ): 24130000 „Збір на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження”, в тому числі: 24130100 „Збір на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, що сплачується експлуатуючими організаціями при реалізації електричної енергії”; 24130200 „Збір на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, що сплачується підприємствами з видобування і переробки уранових руд”; 24130300 „Збір на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, що сплачується експлуатуючими організаціями за зберігання відпрацьованого ядерного палива”;

інформаційні бази даних, статистична, аналітична та інша звітність об’єктів аудиту, дані розрахунків збору, матеріалів перевірок, інших показників роботи за напрямками діяльності об’єктів аудиту; інші джерела інформації, що характеризують предмет аудиту.

Об’єкти аудиту: Міністерство енергетики та вугільної промисловості України (далі – Міненерговугілля); Державна фіскальна служба України (далі – ДФС, до 17.07.2014 – Міністерство доходів і зборів України, далі – Міндоходів); Офіс великих платників податків ДФС (далі – Офіс ВПП, до його перейменування – Міжрегіональне головне управління ДФС (Міндоходів) – Центральний офіс з обслуговування великих платників, далі – Центральний офіс з ОВП ДФС (Міндоходів)); Спеціалізована державна податкова інспекція з обслуговування великих платників у м. Дніпропетровську Міжрегіонального головного управління ДФС (Міндоходів) (далі – СДП з ОВП у м. Дніпропетровську ДФС (Міндоходів)).

Направлення запитів: Міністерству фінансів України (далі – Мінфін); Офісу ВПП; Броварській об’єднаній державній податковій інспекції Головного управління ДФС у Київській області; Державному агентству України з управління зоною відчуження.

Критерії аудиту:

законність – відповідність управлінських рішень, прийнятих органами державної влади, вимогам чинного законодавства в частині повноти та своєчасності надходжень збору до державного бюджету;

повнота і своєчасність – відповідність сплачених до державного бюджету сум збору його нарахованим обсягам, а також строків його сплати;

ефективність заходів – результативність прийнятих управлінських рішень щодо повноти надходжень збору, його спрямування на створення та підтримання спеціальної соціальної інфраструктури захисту населення.

Початкові обмеження щодо проведення аудиту: 2014–2016 роки (2013 рік для зіставлення).

Методи проведення аналізу: збір і опрацювання нормативно-правових актів, адміністративних, розпорядчих, інших документів, що регламентують порядок нарахування та сплати збору, а також організацію забезпечення контролю за повнотою обліку платників збору, повнотою нарахування та своєчасністю сплати збору; показників статистичної звітності, реєстрів і відомчих баз даних органів виконавчої влади щодо платників збору; оцінка практики дієвості контролю за ними; опрацювання інформації, одержаної на запити контрольної групи; ознайомлення, опитування, вивчення документів, інших матеріалів, їх зіставлення; опрацювання матеріалів засобів масової інформації, спеціальних видань.

За результатами проведеного аналізу складено 4 акти і отримано 5 інформаційних листів від об'єктів аудиту.

ВСТУП

За свій понад 60-літній період розвитку ядерна енергетика зайняла гідне місце у виробництві електричної та теплової енергії практично у всіх розвинених країнах світу. На цей час близько **20 відс.** електроенергії, що виробляється у світі, генерується атомними електростанціями (далі – АЕС). У Франції, приміром, ця частка становить майже **78 відс.**, в Україні – понад **50 відсотків**. Як і в більшості держав, ядерна енергетика в Україні є опорою національної безпеки. Україна також має підприємства уранового виробництва, що забезпечують добування уранової руди та її переробку на проміжний продукт виробництва ядерного палива для АЕС – урановий концентрат.

Однак будь-який вид діяльності людини разом з користю для суспільства несе й негативні наслідки. Одним із таких негативних наслідків використання ядерної енергії та уранового виробництва є утворення радіоактивних відходів, що загрожують життєдіяльності населення, яке проживає поблизу АЕС, уранових об'єктів та сховищ радіоактивних відходів.

Статтею 12 Закону України від 08.02.95 № 39 „Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку” (далі – **Закон № 39**) для населення територій, на яких розміщуються підприємства з видобування і переробки уранових руд, ядерні установки, об'єкти, призначені для поводження з радіоактивними відходами, передбачена соціально-економічна компенсація ризику від їх діяльності, яка спрямовується на будівництво об'єктів соціального призначення; створення та підтримання у справному стані об'єктів спеціальної соціальної інфраструктури; пільги з оплати за спожиту електроенергію для населення, яке проживає в 30-кілометровій зоні АЕС; виконання заходів з поліпшення умов проживання та праці населення, яке мешкає на означених територіях.

З метою впорядкування питань соціального захисту населення Законом України від 17.11.2009 № 1565 „Про внесення змін до деяких законів України щодо впорядкування питань соціального захисту населення, яке проживає на території зони спостереження підприємств з видобування і переробки уранових руд, ядерних установок і об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами” (далі – **Закон № 1565**), з 2010 року запроваджено збір на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження¹.

Однак на сьогодні мають місце суттєві проблеми в частині нормативно-правового забезпечення справляння збору, створення ефективної системи контролю та відпрацювання в її межах дієвої взаємодії органів державної влади, спрямованої на забезпечення правильності та своєчасності надходження збору до державного бюджету, а також його адміністрування відповідним контролюючим органом.

1. АНАЛІЗ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В ЧАСТИНІ КОНТРОЛЮ ЗА ПОВНОТОЮ ТА СВОЄЧАСНІСТЮ НАДХОДЖЕНЬ ЗБОРУ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНУ КОМПЕНСАЦІЮ РИЗИКУ НАСЕЛЕННЯ, ЯКЕ ПРОЖИВАЄ НА ТЕРИТОРІЇ ЗОНИ СПОСТЕРЕЖЕННЯ

Статтями 3, 16 і 50 Конституції України встановлено, зокрема, що людина, її життя, здоров'я і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України є обов'язком держави. При цьому кожен громадянин України має право на безпечне для життя і здоров'я довкілля та на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди.

З 01.01.2010 Законом № 1565 внесено зміни, якими запроваджено збір на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, а Закон № 39, зокрема, доповнено статтею 12¹, яка встановлює порядок визначення і сплати цього збору.

Крім того, Законом 1565 запроваджений збір було віднесено до числа загальнодержавних податків і зборів шляхом внесення змін до Закону України від 25.06.1991 № 1251 „Про систему оподаткування” (далі – **Закон № 1251**).

Проте з набранням чинності Податковим кодексом України від 02.12.2010 № 2755 (далі – **Податковий кодекс**) до переліку загальнодержавних податків та зборів зазначений збір не включено, а отже змінено його статус.

До 13.06.2012 частиною третьою, абзацом третім частини четвертої, частинами шостою та восьмою статті 12¹ Закону № 39 в редакції Закону № 1565 передбачалося, що розмір відрахувань та порядок перерахування коштів збору встановлюється Кабінетом Міністрів України. Відповідно постановою Кабінету Міністрів України від 19.05.2010 № 352 було затверджено Порядок справляння

---

¹ Територія, на якій можливий радіаційний вплив ядерної установки та об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами, на населення, що проживає в цій зоні (стаття 1 Закону № 39).

збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, що набрав чинності з 28.05.2010 (далі – **Порядок № 352**).

Рішенням Конституційного Суду України від 20.05.2010 № 14-рп/2010 вказані вище положення частин і абзацу статті 12¹ Закону № 39, а також абзацу другого пункту 3 розділу II „Прикінцеві положення” Закону № 1565 стосовно надання Кабінету Міністрів України повноваження визначати розмір відрахувань та порядок перерахування коштів збору з 20.05.2010 визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними).

Водночас в преамбулі Порядку № 352 зазначено, що цей Порядок прийнято відповідно до частини сьомої статті 1 Закону України „Про систему оподаткування” та статті 12¹ Закону № 39. Враховуючи, що Закон № 1251 втратив чинність з набранням чинності з 01.01.2011 Податковим кодексом, Порядок № 352 також втратив свою легітимність. Отже, **Порядок № 352 з 20.05.2010 не відповідає положенням Закону № 39 та Податкового кодексу.**

З 13.06.2012, у зв’язку із набранням чинності змінами, внесеними до Закону № 39 Законом України від 17.05.2012 № 4716 „Про внесення змін до деяких законів України щодо врегулювання питань справляння збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження” (далі – **Закон № 4716**), текст статті 12¹ Закону № 39 викладено в новій редакції, що на сьогодні є чинною.

Разом з тим **Міненерговугілля та Кабінет Міністрів України не забезпечили приведення Порядку № 352 у відповідність із Законом № 4716², тому на сьогодні Порядок № 352 залишається чинним, але він не може застосовуватися як механізм, що визначає порядок справляння збору.**

Так, пунктами 8 і 9 Порядку № 352 визначається ставка збору, що повинна сплачуватися експлуатуючими організаціями³ (операторами) ядерних установок за зберігання відпрацьованого ядерного палива у спеціалізованих сховищах. У Класифікації доходів бюджету, затвердженій наказом Мінфіну від 14.01.2011 № 11 „Про бюджетну класифікацію” (далі – **Класифікація № 11**), передбачено відповідний код, а саме: ККДБ 24130300 „Збір на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, що сплачується експлуатуючими організаціями за зберігання відпрацьованого ядерного палива”. Однак вказаний **об’єкт справляння збору та ставка збору на сьогодні не передбачені нормами статті 12¹ Закону № 39 (в редакції Закону № 4716), а тому ККДБ 24130300 із наведеною назвою потребує виключення з Класифікації № 11.**

² Законом № 4716 не було зобов’язано Кабінет Міністрів України привести свої нормативно-правові акти у відповідність із нормами цього Закону.

³ Призначена державою юридична особа, яка здійснює діяльність, пов’язану з вибором майданчика, проектуванням, будівництвом, введенням в експлуатацію, експлуатацією, зняттям з експлуатації ядерної установки або вибором майданчика, проектуванням, будівництвом, експлуатацією, закриттям сховища для захоронення радіоактивних відходів, забезпечує ядерну та радіаційну безпеку і несе відповідальність за ядерну шкоду (стаття 33 Закону № 39).

Пунктами 15–20 Порядку № 352 встановлено порядок сплати збору підприємствами, які є замовниками будівництва нових ядерних установок або об'єктів з видобування і переробки уранових руд, що не відповідає нормам абзацу четвертого частини третьої, абзацу четвертого частини четвертої та частини п'ятої статті 12¹ Закону № 39 (в редакції Закону № 4716), згідно з якими об'єктом справляння збору є підприємства – замовники будівництва нових ядерних установок або об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами, які мають загальнодержавне значення⁴.

Разом з тим аудитом встановлено, що ДФС (Міндоходів) у своїй роботі керувалася саме нормами Порядку № 352, а не статті 12¹ Закону № 39.

➤ Відповідно до частини першої статті 12¹ Закону № 39 в редакції Закону № 4716 фінансування заходів щодо соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, здійснюється із спеціального фонду Державного бюджету України за рахунок збору.

Однак з 01.01.2015 частина перша статті 12¹ Закону № 39 не узгоджується із пунктом 16³ частини другої статті 29 Бюджетного кодексу України від 08.07.2010 № 2456 (із змінами, внесеними Законом України від 28.12.2014 № 79 „Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин” (далі – Бюджетний кодекс, Закон № 79), згідно з яким збір віднесено до доходів загального фонду Державного бюджету України⁵ і він не спрямовується до спеціального фонду державного бюджету.

➤ Згідно з частиною четвертою статті 12¹ Закону № 39 збір справляється:

- експлуатуючими організаціями ядерних установок у розмірі **1 відс.** обсягу (вартості) реалізації електроенергії, що виробляється АЕС, за звітний період (без урахування податку на додану вартість, далі – ПДВ);
- підприємствами з видобування і переробки уранових руд у розмірі **2,75 грн/1 кг** реалізованої кінцевої продукції – уранового концентрату (без урахування ПДВ);
- підприємствами, які є замовниками будівництва нових ядерних установок або об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами, які мають загальнодержавне значення (далі – замовники будівництва ядерних установок або об'єктів ППРВ), у розмірі, визначеному Верховною Радою України як частка вартості будівництва окремо для кожної установки або об'єкта під час прийняття рішення про розміщення, проектування та будівництво такої установки

---

⁴ Атомні електричні станції; атомні станції тепlopостачання; дослідницькі ядерні реактори; об'єкти з переробки радіоактивних відходів (крім установок, включених до технологічного циклу ядерної установки, або сховища для захоронення радіоактивних відходів); сховища, призначені для зберігання відпрацьованого ядерного палива або високоактивних радіоактивних відходів з проектним терміном зберігання понад 30 років (крім установок, включених до технологічного циклу ядерної установки); сховища, призначені для захоронення відпрацьованого ядерного палива або радіоактивних відходів (стаття 1 Закону № 39).

⁵ З 01.01.2012 пунктом 9 частини третьої статті 29 Бюджетного кодексу (із змінами, внесеними Законом України від 16.10.2012 № 5428) цей збір відносився до джерел формування спеціального фонду Державного бюджету України. Відповідно до Закону № 79 пункт 9 частини третьої статті 29 Бюджетного кодексу виключено.

в порядку, встановленому Законом України від 08.09.2005 № 2861 „Про порядок прийняття рішень про розміщення, проектування, будівництво ядерних установок і об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами, які мають загальнодержавне значення” (далі – **Закон № 2861**). При цьому сума коштів, що дорівнює розмірові збору, враховується в кошторисі будівництва вказаних об'єктів та включається до його вартості. Збір справляється пропорційно до фактично освоєних капітальних інвестицій за даними бухгалтерського обліку.

Статтями 2 і 4 Закону № 2861 встановлено, що рішення про розміщення, проектування, будівництво вказаних об'єктів приймаються Верховною Радою України шляхом прийняття відповідного закону про розміщення, проектування, будівництво ядерної установки або об'єкта, призначеного для поводження з радіоактивними відходами, які мають загальнодержавне значення. У такому проекті закону обов'язково зазначається розмір ставки збору, що визначається відповідно до вимог статті 12¹ Закону № 39.

Так, правові засади поводження з відпрацьованим ядерним паливом, зберігання відпрацьованого ядерного палива реакторів типу ВВЕР, створення єдиної системи та оптимізації структури поводження з відпрацьованим ядерним паливом вітчизняних атомних електростанцій передбачено Законом України від 09.02.2012 № 4384 „Про поводження з відпрацьованим ядерним паливом щодо розміщення, проектування та будівництва централізованого сховища відпрацьованого ядерного палива реакторів типу ВВЕР вітчизняних атомних електростанцій” (далі – **Закон № 4384**).

Статтею 3 Закону № 4384 визначено, що замовник будівництва централізованого сховища для зберігання відпрацьованого ядерного палива реакторів типу ВВЕР вітчизняних атомних електростанцій (далі – **ЦСВЯП**), спрямовує кошти в обсязі **10 відс.** загальної кошторисної вартості будівництва на спорудження об'єктів соціального призначення прилеглих територій. Зазначені кошти враховуються в кошторисі будівництва централізованого сховища. Перерахування коштів здійснюється пропорційно фактично освоєним капітальним інвестиціям за даними бухгалтерського обліку, без урахування ПДВ.

При цьому стаття 3 Закону № 4384 не узгоджується із статтею 12¹ Закону № 39 в частині спрямування коштів на сплату збору.

Водночас, як встановлено аудитом, у Класифікації № 11 **відсутній ККДБ для зарахування до державного бюджету коштів від замовників будівництва ядерних установок або об'єктів ППРВ.**

➤ Згідно з частиною восьмою статті 12¹ Закону № 39 форма розрахунку збору встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Однак вказана форма розрахунку після зміни редакції статті 12¹ Закону № 39 відповідно до Закону № 4716 Кабінетом Міністрів України не затверджена. На сьогодні є діючою форма розрахунку збору, встановлена

Порядком № 352⁶, норми якого не були приведені у відповідність із нормами статті 12¹ Закону № 39 в редакції Закону № 4716.

Відповідно до частини десятої статті 12¹ Закону № 39 платники збору несуть відповідальність за правильність обчислення збору, повноту і своєчасність його сплати, за своєчасність подання розрахунків збору відповідно до вимог Податкового кодексу.

Пунктом 109.2 статті 109 Податкового кодексу передбачено, що вчинення платниками податків, їх посадовими особами та посадовими особами контролюючих органів порушень законів з питань оподаткування та порушень вимог, встановлених іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, тягне за собою відповідальність, передбачену цим Кодексом та іншими законами України.

Разом з тим частина десята статті 12¹ Закону № 39 і пункт 109.2 статті 109 Податкового кодексу не узгоджуються із пунктом 5.1 статті 5 Податкового кодексу, яким визначено, що поняття, правила та положення, установлені цим Кодексом та законами з питань митної справи, застосовуються виключно для регулювання відносин, передбачених статтею 1 цього Кодексу. Згідно зі статтею 1 Податкового кодексу він регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх права та обов'язки, компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб під час здійснення податкового контролю, а також відповідальність за порушення податкового законодавства⁷. При цьому збір відсутній у переліку загальнодержавних податків і зборів, визначених статтею 9 Податкового кодексу.

На сьогодні неврегульованість цього питання стає приводом для оскарження правопорушниками неподаткових відносин застосування до них контролюючими органами норм Податкового кодексу в частині проведення документальних перевірок розрахунків неподаткових платежів, їх донарахування у разі встановлення заниження суми зобов'язання, застосування штрафних санкцій за порушення правил нарахування та сплати (перерахування) платежу.

➤ Відповідно до частини одинадцятої статті 12¹ Закону № 39 контроль за правильністю обчислення збору, повнотою і своєчасністю його сплати, за

---

⁶ Включена до Реєстру форм звітних документів платників податків юридичних та фізичних осіб для занесення до електронної бази звітних документів ДФС (пункт 66 Реєстру, ідентифікатор форми за Реєстром – J0803501).

⁷ Згідно із статтею 3 Податкового кодексу податкове законодавство України складається з Конституції України; цього Кодексу; Митного кодексу України та інших законів з питань митної справи у частині регулювання правовідносин, що виникають у зв'язку з оподаткуванням митом операцій з переміщення товарів через митний кордон України; чинних міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України і якими регулюються питання оподаткування; нормативно-правових актів, прийнятих на підставі та на виконання цього Кодексу і законів з питань митної справи.

своєчасністю подання розрахунків здійснюється органами доходів і зборів відповідно до закону.

Однак Податковим кодексом, який регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема визначає їх вичерпний перелік та порядок адміністрування, цей збір не визначено як податковий.

Таким чином, Податковим кодексом (іншими нормативно-правовими актами) не встановлено порядку адміністрування та не визначено повноважень і обов'язків посадових осіб ДФС щодо здійснення контролю за неподатковими платежами, до яких Класифікацією № 11 віднесено збір. Водночас в Україні закон, який передбачає зазначений вище контроль органами доходів і зборів (на сьогодні контролюючими органами), відсутній.

➤ Постановою Кабінету Міністрів України від 16.02.2011 № 106 „Деякі питання ведення обліку податків, зборів, платежів та інших доходів бюджету”, (із змінами, внесеними постановою Кабміну від 09.12.2015 № 1019⁸, далі – **Постанова № 106**) контроль за правильністю та своєчасністю надходжень до бюджету за ККДБ 24130000, 24130100, 24130200, 24130300 покладено на ДФС (до 16.12.2015 – ДПС) і Міненерговугілля.

Пунктом 2 Постанови № 106 визначено, що органи, які контролюють справляння надходжень бюджету, зобов'язані забезпечити відповідно до законодавства здійснення постійного контролю за правильністю та своєчасністю надходження до державного та місцевих бюджетів податків, зборів, платежів та інших доходів згідно з переліком, а також ведення обліку таких платежів у розрізі платників з метою забезпечення повернення коштів, помилково або надміру зарахованих до державного та місцевих бюджетів.

Підпунктом 1 пункту 3 Положення про Державну фіскальну службу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.05.2014 № 236⁹ (набрало чинності з 08.07.2014, далі – **Положення № 236**), до основних завдань ДФС, зокрема, віднесено контроль за надходженням до бюджетів **інших платежів**. Згідно із пунктом 4 Положення № 236 відповідно до покладених завдань ДФС, зокрема, здійснює адміністрування інших платежів, забезпечення контролю за своєчасністю, достовірністю, повнотою їх нарахування та сплати до бюджету; контролює своєчасність подання платниками податків передбаченої законом звітності; здійснює контроль за дотриманням іншого законодавства, контроль за дотриманням якого законом покладено на ДФС; забезпечує ведення обліку платежів¹⁰.

Однак перелік функцій, які здійснюють структурні підрозділи ДФС (далі – перелік функцій), затверджений наказом ДФС від 12.11.2014 № 265 „Про функціональні повноваження структурних підрозділів Державної фіскальної служби України” (далі – **Наказ № 265), до 25.04.2016 (дати**

⁸ Набрала чинності з 16.12.2015.

⁹ „Про Державну фіскальну службу України”.

¹⁰ У пункті 4 Положення про Міністерство доходів і зборів України, затвердженого Указом Президента України від 18.03.2013 № 141, завдання щодо контролю за надходженням до бюджетів інших платежів Міндоходів (яке також є об'єктом аудиту) було нечітко визначене.

викладення цих функцій у новій редакції за наказом ДФС від 25.04.2016 № 367¹¹) **вказаних повноважень не містив**. Окремими функціями цього переліку було передбачено лише організацію та контроль за повнотою нарахування та своєчасністю сплати загальнодержавних податків і зборів.

Довідково. Лише функція 89, передбачена у переліку функцій, затвердженому наказом № 265, у редакції до 25.04.2016 і функція 129 – з 25.04.2016 щодо застосування штрафних (фінансових) санкцій за несвоєчасність подання звітності, встановленої законодавством, контроль за додержанням якого покладено на ДФС, передбачала процедури щодо організації та координації роботи територіальних органів ДФС за застосування санкцій за порушення вимог іншого законодавства за результатами перевірок платників податків.

Унаслідок цього у **положеннях структурних підрозділів ДФС повноваження щодо контролю інших платежів (у тому числі цього збору) та за дотриманням іншого законодавства до 25.04.2016 були відсутні**.

Разом з тим наказами ДПС від 13.04.2012 № 308 „Про Перелік платежів, закріплених за структурними підрозділами ДПС України”¹² та ДФС від 21.11.2016 № 958 „Про затвердження Переліку податків, зборів, платежів та інших доходів бюджету, закріплених за структурними підрозділами ДФС” контроль за справами коштів за ККДБ 24130000, 24130100, 24130200, 24130300 було закріплено за Департаментом оподаткування юридичних осіб, який у 2016 році реорганізовано в Департамент податків і зборів з юридичних осіб.

На сьогодні, незважаючи на викладення Наказу № 265 в новій редакції, якою основні функції та процедури ДФС в переліку функцій (додаток 2 до Наказу № 265) чітко розподілено між департаментами та деякі функції доповнено процедурами щодо забезпечення контролю за іншими платежами, **функції Департаменту податків і зборів з юридичних осіб, як і раніше, не передбачають його повноважень щодо контролю інших платежів, у тому числі збору**.

Завдання щодо організації та контролю за своєчасністю сплати збору за ККДБ 24130000, 24130100, 24130200, 24130300 визначено лише в посадовій інструкції головного державного ревізора-інспектора центрального апарату ДФС (Міндоходів), зокрема з 21.11.2016 – відділу адміністрування ресурсних та рентних платежів управління адміністрування податків та контрольної роботи Департаменту податків і зборів з юридичних осіб (протягом 2014–2016 років структура департаменту, управління та відділу змінювалася тричі).

Разом з тим у **посадових інструкціях державних ревізорів-інспекторів** відділу податкового супроводження підприємств електроенергетики управління податкового супроводження підприємств виробничої сфери та відділу податкового супроводження підприємств гірничої галузі та інших підприємств Дніпропетровського управління Офісу ВПП (Центрального офісу з ОВП ДФС (Міндоходів) і СДП з ОВП у м. Дніпропетровську ДФС (Міндоходів), які безпосередньо здійснювали протягом 2014–2016 років податкове супроводження підприємств, платників збору, окремого завдання щодо контролю за своєчасністю сплати збору за ККДБ 24130000, 24130100, 24130200, 24130300 не передбачено.

¹¹ „Про внесення змін до наказу ДФС від 12.11.2014 № 265”.

¹² Міндоходів такий наказ не було затверджено.

Відповідно до пункту 1 Положення про Міністерство енергетики та вугільної промисловості України, затвердженого Указом Президента України від 06.04.2011 № 382 (далі – **Положення № 382**), Міненерговугілля є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади у формуванні та забезпеченні реалізації державної політики в електроенергетичному, ядерно-промисловому, вугільно-промисловому, торфодобувному та нафтогазовому комплексах (далі – **паливно-енергетичний комплекс, ПЕК**). Зокрема, згідно з пунктом 4 Положення № 382 Міністерство відповідно до покладених на нього завдань:

- забезпечує нормативно-правове регулювання ПЕК;
- створює експлуатуючу організацію (енергокомпанію) для забезпечення безпечної експлуатації АЕС, а також спеціалізованих підприємств (компаній) із поводження з радіоактивними відходами до передання їх на довгострокове зберігання та захоронення; формує та реалізує проект створення сховища відпрацьованого ядерного палива; затверджує в межах компетенції проекти будівництва об'єктів ПЕК, що реалізуються із залученням державних коштів, а також коштів державних підприємств, установ та організацій;
- здійснює контроль за фінансово-господарською діяльністю підприємств, що належать до сфери управління Міненерговугілля;
- здійснює інші повноваження, визначені законами України¹³ та покладені на нього Президентом України.

Довідково. На сьогодні Положення № 382 суперечить статті 3 Закону України від 17.03.2011 № 3166 „Про центральні органи виконавчої влади”, згідно з якою положення про міністерство повинно затверджуватися Кабінетом Міністрів України.

При цьому завдання, покладені на Міненерговугілля Положенням № 382, окремим рядком, не визначали його повноважень в частині контролю за правильністю та своєчасністю надходження збору до державного бюджету, а також надання Мінфіну пропозицій щодо формування прогнозних показників його надходжень до проектів законів України про Державний бюджет України на відповідний рік.

Відповідно в положеннях про Управління атомно-промислового комплексу Міненерговугілля (*структура та положення якого протягом 2014–2016 років змінювалися 6 разів*¹⁴), яке є відповідальним за забезпечення реалізації державної політики у ПЕК у сфері мирного використання ядерної енергії на усіх етапах життєвого циклу ядерних установок, видобування, переробки уранової руди, виготовлення складових та фабрикації ядерного палива тощо, і Департамент економіки та фінансів Міненерговугілля (*структура та положення якого протягом 2014–2016 років змінювалися декілька разів*), яке є відповідальним за розробку, підготовку пропозицій та реалізацію державної бюджетної,

¹³ Відповідно до частини сьомої статті 45 Бюджетного кодексу перелік податків і зборів та інших доходів бюджету згідно з бюджетною класифікацією в розрізі органів, що контролюють справляння надходжень бюджету, а також загальні вимоги щодо обліку доходів бюджету визначаються Кабінетом Міністрів України.

¹⁴ З 20.12.2016 створено Департамент ядерної енергетики та атомно-промислового комплексу, проте станом на 31.01.2017 положення про Департамент ще не було затверджено.

економічної, податкової, цінової та фінансової політики в ПЕК, **також не визначено вказаних повноважень.**

Разом з тим, як встановлено аудитом, саме ці структурні підрозділи Міненерговугілля забезпечували протягом 2014–2016 років прогнозування збору та контроль за фінансово-господарською діяльністю його платників.

► Порядком ведення органами Міністерства доходів і зборів України оперативного обліку податків, зборів, митних платежів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, інших платежів, які сплачуються під час митного оформлення товарів, затвердженим наказом Міндоходів від 05.12.2013 № 765¹⁵ (далі – **Порядок № 765**), **не було передбачено коректного механізму обліку неподаткових платежів, а отже і цього збору.** Лише Порядком ведення органами Державної фіскальної служби України оперативного обліку податків і зборів, митних та інших платежів до бюджетів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, затвердженим наказом Мінфіну від **07.04.2016** № 422¹⁶ (далі – **Порядок № 422**), регламентовано механізм обліку інших платежів¹⁷.

Згідно з абзацом шостим пункту 1 розділу II Порядку № 422 облік нарахованих і сплачених сум, зокрема інших платежів до бюджетів, відображається в інтегрованих картках платника (далі – **ІКП**) окремими обліковими операціями в хронологічному порядку. Проте у пункті 2 розділу I Порядку № 422 передбачено, що ІКП – це форма оперативного обліку податків, зборів, митних платежів до бюджетів та єдиного внеску, що ведеться за кожним видом платежу та містить перелік показників підсистем інформаційної системи органів ДФС, які характеризують стан розрахунків платника з бюджетами та цільовими фондами. **Посилання на інші платежі відсутні. Отже, має місце неузгодженість норм Порядку № 422 в частині відображення в ІКП нарахованих і сплачених сум інших платежів, і збору в тому числі.**

Пунктом 6 розділу I Порядку № 422 передбачено, що за даними оперативного обліку податків і зборів, митних та інших платежів до бюджетів, єдиного внеску ДФС та її територіальними органами формується звітність про нарахування та надходження податків, зборів, єдиного внеску, надходження митних та інших платежів до бюджетів, податковий борг, результати контрольно-перевірочної роботи, розстрочення (відстрочення) грошових зобов'язань (податкового боргу), надміру сплачені податки, збори тощо. Зважаючи на це, формування ДФС звітності про **нарахування інших платежів не передбачено. Це ускладнює контроль за повнотою сплати збору до державного бюджету.**

¹⁵ Зареєстрований в Мін'юсті 04.02.2014 за № 217/24994, що втратив чинність з 10.06.2016.

¹⁶ Зареєстрований в Мін'юсті 20.05.2016 за № 751/28881, що набрав чинності з 10.06.2016.

¹⁷ Згідно з пунктами 3 і 5 розділу I Порядку № 422 оперативний облік інших платежів до бюджету здійснюється органами ДФС в інформаційній системі органів ДФС. Контроль достовірності первинних показників за іншими платежами до бюджетів здійснюється керівниками структурних підрозділів органів ДФС за напрямками роботи. Загальний контроль за достовірністю відображення в ІКП облікових показників забезпечується підрозділом, який здійснює облік платежів та інших надходжень.

Отже, на сьогодні потребують врегулювання:

- **норми Податкового кодексу** в частині встановлення повноважень контролюючих органів щодо контролю за неподатковими платежами;
- **частина перша статті 12¹ Закону № 39**, яка не узгоджується із пунктом 16³ частини другої статті 29 Бюджетного кодексу;
- **частини сьома, дев'ята і одинадцята статті 12¹ Закону № 39**, які потребують приведення у відповідність із нормами пункту 41.1 статті 41 Податкового кодексу, з якого Законом України від 21.12.2016 № 1797 „Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні” вилучено термін „органи доходів і зборів”;
- **Порядок № 352 та форма розрахунку збору, визначена цим Порядком**, які не відповідають нормам статті 12¹ Закону № 39 в редакції Закону № 4716, а також містять посилання на Мінпаливенерго, органи Державного казначейства, ДПА, органи державної податкової служби, що припинили свою діяльність;
- **Класифікація № 11**, яка не містить ККДБ для зарахування збору від замовників будівництва ядерних установок або об'єктів ППРВ. При цьому потребує виключення ККДБ 24130300 щодо зарахування збору, що сплачується експлуатуючими організаціями за зберігання відпрацьованого ядерного палива, внаслідок його скасування ще у 2012 році;
- повноваження Міненерговугілля щодо здійснення контролю за правильністю та своєчасністю надходжень збору підприємствами, що належать до сфери його управління;
- повноваження ДФС в частині контролю за нарахуванням і сплатою збору;
- **Порядок № 422** в частині чіткого відображення в терміні „ІКП” нарахованих та сплачених сум інших платежів.

Довідково. 04.01.2017 у Верховній Раді України зареєстровано внесені народними депутатами України проекти законів України за реєстраційними номерами:

– 5632 „Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження”, яким норми щодо збору встановлюються Податковим кодексом шляхом доповнення пункту 9.1 статті 9 цього Кодексу підпунктом 9.1.8 такого змісту: „9.1.8. збір на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження” та доповнення цього Кодексу новим розділом XV¹ „Збір на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження”;

– 5631 „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження”, відповідно до якого норми щодо збору виключаються із Закону № 39 і вносяться відповідні зміни до Закону № 2861 шляхом зміни бланкетної норми абзацу шостого статті 4 цього Закону з посилання на статтю 12¹ Закону № 39 посиланням на розділ XV¹ Податкового кодексу.

Таким чином, **нормативно-правова база щодо збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, протягом 2014–2016 років була недосконалою, суперечливою, що ускладнювало контроль за сплатою цього збору.**

2. СТАН ПЛАНУВАННЯ ТА ВИКОНАННЯ НАДХОДЖЕНЬ ДО ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ЗБОРУ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНУ КОМПЕНСАЦІЮ РИЗИКУ НАСЕЛЕННЯ, ЯКЕ ПРОЖИВАЄ НА ТЕРИТОРІЇ ЗОНИ СПОСТЕРЕЖЕННЯ

Відповідно до статті 32 Бюджетного кодексу Міністерство фінансів України визначає основні організаційно-методичні засади бюджетного планування, які використовуються, зокрема, для розроблення проекту Державного бюджету України, та загальний рівень доходів для складання проекту Державного бюджету України на підставі основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України на плановий період та аналізу виконання бюджету у попередніх та поточному бюджетних періодах.

Разом з тим аудитом встановлено, що **Мінфіном не розроблено методики прогнозування надходжень збору до державного бюджету.**

За інформацією Мінфіну (лист від 25.01.2017 № 31-06320-05-13/2087), надходження збору для забезпечення складання проекту Державного бюджету України на 2014–2016 роки ним прогнозувалися за даними Міненерговугілля¹⁸, яке здійснює розрахунок відповідно до прогнозного обсягу відпуску електроенергії, що вироблятиметься на АЕС, які входять до складу Державного підприємства „Національна атомна енергогенеруюча компанія „Енергоатом” (далі – **НАЕК „Енергоатом”**)¹⁹, тарифу на відпуск електроенергії, виробленої на АЕС, та ставки збору.

Так, під час розрахунку збору Мінфіном враховувалися:

– прогнозний обсяг відпуску електроенергії на 2014 рік – **82,77 млрд кВт·год**, на 2015 рік – **79,98 млрд кВт·год**, на 2016 рік – **84,41 млрд кВт·год**;

– тариф на відпуск електроенергії у розрахунку на 1 кВт год. на 2014 рік спочатку відповідно до постанови НКРЕ від 24.01.2013 № 47²⁰ – **21,6 коп.**, а пізніше у зв'язку з прийняттям постанови НКРЕ від 18.07.2013 № 995²¹ – **22,2 коп.**, на 2015 рік середньорічного тарифу – **28,02 коп.**, на 2016 рік відповідно до тарифу, затвердженого постановою НКРЕКП від 24.12.2014 № 915²⁰ (із змінами, внесеними постановою НКРЕКП від 31.03.2015 № 979), – **42,21 копійки**.

Отже, на **2014 рік** Мінфіном збір спочатку прогнозувався у сумі **178,8 млн грн** (майже на рівні плану на 2013 рік – **178,5 млн грн**), а пізніше – **183,8 млн грн** (з урахуванням збільшення тарифу на електроенергію); на 2015 рік – у сумі **224,1 млн грн**, на 2016 рік – **356,3 млн гривень**.

¹⁸ Надіслані листами від 06.06.2013 № 15/33-253, від 04.09.2014 № 03/13-5649, від 31.07.2015 № 03/13-3997.

¹⁹ Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 08.06.98 № 830 (в редакції постанови від 17.11.2001 № 1532) НАЕК „Енергоатом” призначено експлуатуючою організацією (оператором) ядерних установок щодо Запорізької, Рівненської, Хмельницької, Південно-Української АЕС.

За даними НАЕК „Енергоатом”, загальна потужність АЕС становить 13,8 ГВт, або 25 відс. загальної потужності виробництва електроенергії в Україні, при цьому на них припадає близько половини обсягу виробництва електроенергії в Україні, зокрема у 2014 році – 48,7 відс., 2015 році – 55,7 відс., 2016 року – 52,4 відсотка. Коефіцієнт використання встановленої потужності енергоблоків АЕС, зокрема за 2015 рік, становив 72,3 відсотка.

²⁰ „Про встановлення тарифів ДП „НАЕК „Енергоатом” на відпуск електричної енергії та виробництво теплової енергії, вироблених на атомних електростанціях”.

²¹ „Про внесення змін до постанови НКРЕ від 24.01.2013 № 47”.

Разом з тим аудитом встановлено, що Міненерговугілля на 2014 рік прогноз надходжень збору подавав лише у сумі **178,8 млн грн**; на 2015 рік – спочатку у сумі **255,9 млн грн** (за прогнозного відпуску електроенергії **84,7 млрд кВт·год** і затвердженого тарифу – **30,23 коп.**), а пізніше – **224,1 млн грн** (враховуючи уточнений розрахунок, наданий НАЕК „Енергоатом” щодо прогнозного відпуску електроенергії **79,98 млрд кВт·год** і середньорічного тарифу – **28,02 коп.**), що було на **31,8 млн грн** менше, ніж попередній прогнозний показник; на 2016 рік – **356,3 млн гривень**.

При цьому в Міненерговугіллі відсутні методичні рекомендації, розпорядчі, інструктивні чи будь-які інші документи, згідно із якими здійснюється прогнозування надходжень збору.

Водночас аудитом встановлено, що платниками збору протягом періоду, що перевірявся, були два підприємства, які належать до сфери управління Міненерговугілля, а саме: НАЕК „Енергоатом” – платник за ККДБ 24130100 і Державне підприємство „Східний гірничо-збагачувальний комбінат” (далі – ДП „СхідГЗК”)²² – платник за ККДБ 24130200.

Міненерговугіллям, а отже і Мінфіном, показники надходжень збору визначалися лише за ККДБ 24130100 на підставі інформації, отриманої від НАЕК „Енергоатом”. Прогнозні надходження за ККДБ 24130200 на 2014–2016 роки враховані не були²³, що з огляду на фактичні надходження за цим ККДБ від ДП „СхідГЗК”²⁴ призвело до заниження прогнозу надходжень збору в цілому на **2,5–2,7 млн гривень** (табл. 1).

Таблиця 1

Аналіз прогнозних показників збору, наданих органами державної влади

млн грн

Прогнозний показник збору, розрахований	на 2014 рік		на 2015 рік		на 2016 рік	
	Первинний показник	Уточнений показник	Первинний показник	Уточнений показник	Первинний показник	Уточнений показник
Мінфіном	178,8	183,8	–	224,1	356,3	356,3
Міненерговугілля	178,8	–	255,9	224,1	356,3	356,3
Міндоходів і ДФС	178,8	183,8	183,8	–	257,0	356,3
Розрахунковий показник*	181,3	186,3	–	244,5	–	356,1
– у т.ч. ККДБ 24130200	2,5	2,5	–	2,7	–	2,7
Зниження (завищення) прогнозу Мінфіном	–2,5	–2,5	–	–20,4	–	0,2

* Розрахунок здійснено контрольною групою за даними НАЕК „Енергоатом”, наданими Міндоходів і ДФС, та фактичними надходженнями збору від ДП „СхідГЗК”.

Водночас застосування НАЕК „Енергоатом”, Міненерговугіллям та Мінфіном на 2015 рік середньорічного тарифу на відпуск електроенергії

²² ДП „СхідГЗК” (м. Жовті Води) входить у десятку найбільших виробників урану (2 відс. світового видобутку) та є єдиним в Україні підприємством, яке забезпечує видобуток уранової руди і виробництво концентрату природного урану. За інформацією ДП „СхідГЗК”, обсяги виробництва уранового концентрату, відповідно до проектних потужностей, становлять 1 800 тонн на рік. Однак коефіцієнт використання встановленої потужності діючого виробництва становить близько 55 відс., що забезпечує близько 40 відс. потреби вітчизняних АЕС в урановій сировині (2 400 тонн на рік) для виробництва ядерного палива. До складу комбінату входять три шахти (Інгульська, Смолінська і Новокостянтинівська), три заводи і 20 допоміжних підрозділів.

²³ Прогнозні показники ДП „СхідГЗК” Міненерговугіллям були враховані лише у 2016 році на прогнозний 2017 рік.

²⁴ У 2013 році – 2,7 млн грн, у 2014 році – 2,5 млн гривень.

(**28,02 коп.**), замість встановленого постановою НКРЕ від 24.04.2014 № 529²⁵ – **30,23 грн**, призвело до заниження прогнозу збору ще на **17,7 млн гривень**²⁶.

Аудитом також встановлено, що пропозиції Мінфіну стосовно прогнозу надходжень збору надавалися²⁷ Міндоходів і ДФС, які з метою реального планування збору щорічно зверталися до НАЕК „Енергоатом” за наданням інформації щодо прогнозного обсягу електроенергії, яка вироблятиметься експлуатуючими організаціями ядерних установок, та прогнозного обсягу реалізації електроенергії. Проте запитувану інформацію не завжди враховували при проведенні прогнозних розрахунків.

Так, Міндоходів прогноз надходжень збору на **2015 рік** надав Мінфіну на рівні плану 2014 року (**183,8 млн грн**), а ДФС на **2016 рік** – у сумі **257 млн грн**, тоді як за даними НАЕК „Енергоатом” цей показник мав би становити **241,8 і 353,4 млн грн** відповідно²⁸, що на **31,6 і 37,5 відс.** більше.

Довідково. Таке заниження прогнозу ДФС пояснив тим, що від дати останнього офіційного запиту Мінфіну щодо надання пропозицій показників бюджету на 2015 рік відбулися зміни у ціні на електроенергію, яка безпосередньо використовувалася для розрахунку збору (наприклад, станом на 01.01.2014 постановою НКРЕКП від 19.12.2013 № 1700 було встановлено тарифів ДП НАЕК „Енергоатом” на відпуск електричної енергії, виробленої на АЕС – **23,08 коп.** за 1 кВт. год., яка вже з 01.01.2015 становила **32,11 коп.**, з 01.04.2015 мала становити **42,21 коп.** за 1 кВт годину). На 2016 рік прогнозний показник збору у сумі **356,3 млн грн**, за поясненнями ДФС, було надано Мінфіну у робочому порядку після отримання інформації про фактичні надходження збору за I півріччя 2015 року.

При цьому **Міндоходів і ДФС, як і Міненерговугілля, також не враховували прогнозні надходження за ККДБ 24130200 від ДП „СхідГЗК”.**

Законами України про Державний бюджет України на 2014–2016 роки планові показники надходжень збору були затверджені на рівні прогнозу Мінфіну (табл. 1, графа „Уточнений показник”), і відповідно були доведені ним як індикативні показники до Міндоходів і ДФС у помісячному розрізі.

Аудитом встановлено, що Міндоходів щомісячні індикативні показники збору в 2014 році до Центрального офісу з ОВП Міндоходів, на обліку якого перебували протягом періоду, що перевіряється, платники збору, були доведені в цілому у сумі **182,6 млн грн**, що на **1,1 млн грн** менше, ніж індикативний показник, доведений на цей рік Мінфіном.

Зазначене відбулося внаслідок **невнесення Міндоходів змін до своїх наказів від 17.01.2014 № 30 і від 12.02.2014 № 132 про індикативні показники доходів на січень і лютий 2014 року**, які були затверджені відповідно до тимчасового розпису доходів бюджету на I квартал 2014 року, доведеного до Міндоходів листом Мінфіну, в цілому в сумі **30,6 млн гривень**. 14.02.2014 Мінфін листом за № 31-08210-32-10/3506 довів розпис доходів

²⁵ „Про внесення змін до постанови НКРЕ від 19.12.2013 № 1700”.

²⁶ 79 980 млн кВт·год x (0,3023 грн – 0,2802 грн) x 0,01.

²⁷ На запит Мінфіну та відповідно до пункту 4 Положення № 236.

²⁸ За даними НАЕК „Енергоатом” прогнозна вартість електроенергії на 2015 рік становила 24 178 млн грн (згідно з тарифом на відпуск електроенергії АЕС – 30,23 коп/кВт·год, затвердженим постановою НКРЕ від 24.04.2014 № 529) і на 2016 рік – 35 342 млн гривень.

бюджету на 2014 рік, у якому на січень і лютий 2014 року було встановлено індикативні показники збору в цілому, в сумі **31,7 млн гривень**.

У подальшому індикативні показники збору, доведені до Центрального офісу з ОВП ДФС (Міндоходів), відповідали індикативним показникам, доведеним Мінфіном до ДФС (Міндоходів).

У 2014 році до державного бюджету надійшло **227,1 млн грн** збору, або **123,6 відс.** планового показника, у 2015 році – **317,5 млн грн**, або **141,7 відс.** плану, у 2016 році – **352,7 млн грн**, або **99,0 відс.** плану (табл. 2).

Аудитом встановлено, що перевиконання планового показника збору за 2014 і 2015 роки, зокрема за ККДБ 24130100, пов'язано частково із його заниженням, а також із збільшенням обсягів (вартості) реалізації електричної енергії, яка була вироблена АЕС, а саме, у 2014 році – на **4 587,1 млн грн**, у 2015 році – на **7 247,9 млн грн**, а також обсягів реалізації уранового концентрату у 2015 році на **30,2 відс.** (на **271,1 тис. кг**), з яких було сплачено протягом року збір.

Таблиця 2

Аналіз надходжень збору

Рік	План 24130000	Надходження за ККДБ 24130000, у тому числі:				Виконання	
		24130100	24130200	24130300	Разом	Сума (+,-)	%
2014	183 758,0	224 665,4	2 467,6	0,0	227 133,0	44 375,0	123,6
2015	224 104,0	314 258,8	3 212,8	0,0	317 471,6	93 367,6	141,7
2016	356 298,8	349 014,3	3 673,0	0,0	352 687,3	- 3 611,5	99,0

Натомість у 2016 році навпаки зменшилися на **728,1** (до **34 901,4 млн грн**) обсяг (вартість) реалізації електричної енергії, виробленої АЕС, порівняно з її прогнозним показником (**35 629,5 млн грн**). Унаслідок цього недонадходження збору за ККДБ 24130100 становили **7,3 млн гривень**. Однак за рахунок неврахування при прогнозуванні збору надходжень за ККДБ 24130200, які за підсумками 2016 року становили **3,7 млн грн**, плановий показник надходжень збору в цілому не виконано на **3,6 млн гривень**.

При цьому слід зазначити, що у 2016 році мало місце зменшення на **42,1 відс.**, порівняно з 2015 роком, обсягу реалізації уранового концентрату ДП „СхідГЗК”²⁹, оскільки частина виробленого уранового концентрату була спрямована до галузевого резерву відповідно до наказу Міненерговугілля від 08.07.2016 № 438 „Про використання резерву ядерних матеріалів”. Разом з тим надходження збору за ККДБ 24130200 у 2016 році не зменшилися, а навпаки збільшилися порівняно з попереднім роком за рахунок сплати цим підприємством у липні місяці донарахованих за результатами комплексної перевірки СДП з ОВП у м. Дніпропетровську ДФС за 2013 і 2014 роки **950,2 тис. грн** збору, а також самостійно донарахованих **583,2 тис. грн** збору (**426,4 тис. грн** основного платежу та **156,8 тис. грн** штрафів і пені), після подання уточнюючих розрахунків за 2015 рік (в цілому ДП „СхідГЗК” додатково у 2016 році сплачено **1,5 млн грн** збору).

Таким чином, **Мінфін не забезпечив обґрунтованого прогнозування надходжень збору на 2014–2016 роки, остаточний показник прогнозних надходжень занижено на 2014 рік на 2,5 млн грн, на 2015 рік – на 20,4 млн грн**

²⁹ У 2015 році обсяг реалізації уранового концентрату становив 1 322,2 тис. кг.

(або на 8,4 відс.) через неврахування показників ДП „Схід ГЗК” і застосування заниженого тарифу на відпуск електроенергії на 2015 рік.

При цьому Міндоходів у 2014 році до своїх територіальних органів індикативні показники збору доводив не в повному обсязі, а саме на 1,1 млн грн менше, ніж плановий показник, доведений йому Мінфіном.

У 2014 році план надходжень збору було перевиконано на 23,6 відс., а у 2015 році – на 41,7 відс. частково за рахунок заниження планового показника, а також за рахунок збільшення обсягів реалізації електроенергії, яка була вироблена АЕС в ці роки, та у 2015 році – збільшення обсягів реалізації уранового концентрату. У 2016 році план надходжень збору не виконано на 1 відс. через зменшення обсягів реалізації як електроенергії, так і уранового концентрату.

3. ОЦІНКА СТАНУ ВИКОНАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ МІНЕНЕРГОВУГІЛЛЯ ЩОДО КОНТРОЛЮ ЗА ПОКАЗНИКАМИ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В ЧАСТИНІ ПОВНОТИ ОБЧИСЛЕННЯ ЗБОРУ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНУ КОМПЕНСАЦІЮ РИЗИКУ НАСЕЛЕННЯ, ЯКЕ ПРОЖИВАЄ НА ТЕРИТОРІЇ ЗОНИ СПОСТЕРЕЖЕННЯ

З 02.03.2015 та протягом 2016 року³⁰ Міненергівугілля відповідно до своїх повноважень забезпечувало контроль за діяльністю платників збору як суб'єктів господарювання, що належать до сфери його управління, шляхом контролю за виконанням показників їх фінансових планів (далі – **фінплани**) відповідно до Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки, затвердженого наказом Мінекономрозвитку від 02.03.2015 № 205³¹ (далі – **Порядок № 205**).

При здійсненні аналізу показників фінпланів та звітів про виконання фінпланів НАЕК „Енергоатом” за 2014–2015 роки та 9 місяців 2016 року аудитом встановлено відображення сум фактично здійснених капітальних інвестицій, пов'язаних з будівництвом енергоблоків № 3 і 4 Хмельницької АЕС і спорудженням ЦСВЯП.

Зокрема, згідно з даними Звіту про виконання фінплану НАЕК „Енергоатом” за 2014 рік Компанією були здійснені капітальні інвестиції, пов'язані з будівництвом енергоблоків № 3 і 4 Хмельницької АЕС, у розмірі **2,7 млн грн** (з урахуванням ПДВ) та спорудженням ЦСВЯП у сумі **2,9 млн грн** (з урахуванням ПДВ).

Капітальні інвестиції за цими напрямками фінпланом підприємства на 2014 рік не передбачалися. Джерелом капітальних інвестицій слугували амортизаційні відрахування. Водночас Звіт про виконання фінпланів НАЕК „Енергоатом” за 2014 рік не містить даних про видатки на сплату збору,

³⁰ До набрання чинності Наказом № 205 діяв Порядок складання, затвердження та контролю виконання фінансових планів державних підприємств, акціонерних, холдингових компаній та інших суб'єктів господарювання, у статутному фонді яких більше 50 відсотків акцій (часток, паїв) належать державі, та їх дочірніх підприємств (додається), затверджений наказом Мінекономіки від 25.06.2005 № 173, зареєстрований в Мін'юсті 11.07.2005 за № 729/11009.

³¹ Зареєстрований в Мін'юсті 19.03.2015 за № 300/26745.

об'єктом справляння якого є сума фактично освоєних платником збору капітальних інвестицій за звітний період згідно з даними бухгалтерського обліку.

Правові засади розміщення, проектування та будівництва енергоблоків № 3 і 4 Хмельницької АЕС були встановлені Законом України від 06.09.2012 № 5217 „Про розміщення, проектування та будівництво енергоблоків № 3 і 4 Хмельницької атомної електричної станції”, відповідно до статті 2 якого НАЕК „Енергоатом” (замовник будівництва) повинен був спрямувати кошти в обсязі **100 млн грн** на спорудження об'єктів соціального призначення шляхом сплати збору соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження. Зазначені кошти мали враховуватися в кошторисі будівництва енергоблоків № 3 і 4 Хмельницької АЕС і перераховуватися до Державного бюджету України пропорційно фактично освоєним, за даними бухгалтерського обліку, капітальним інвестиціям без урахування ПДВ.

У зв'язку з припиненням дії Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Російської Федерації про співробітництво в будівництві енергоблоків № 3 і 4 Хмельницької АЕС³², підписаної 9.06.2010 року в м. Києві та ратифікованої Верховною Радою України від 12.01.2011, Верховною Радою України прийнято Закон України від 16.09.2015 № 697 „Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України „Про розміщення, проектування та будівництво енергоблоків № 3 і 4 Хмельницької атомної електричної станції”.

Довідково. На сьогодні остаточне рішення щодо добудови енергоблоків № 3 і 4 Хмельницької АЕС НАЕК „Енергоатом” не прийнято, оскільки триває робота щодо аналізу правових підстав застосування технічних характеристик реакторної частини неросійського виробництва. Також Компанією виконуються роботи з коригування техніко-економічних показників обґрунтування будівництва зазначених енергоблоків, з урахуванням оцінки впливу на навколишнє середовище, оцінки наслідків транскордонного переносу при нормальних і аварійних режимах та додаткової перевірки стану будівельних конструкцій енергоблоків. Зазначене коригування передбачає виділення першої черги будівництва, а саме будівництво енергоблоку № 3, та в подальшому будівництво другої черги, а саме енергоблоку № 4.

За поясненням Міненерговугілля, після прийняття нового Закону України щодо розміщення, проектування та будівництва енергоблоків № 3 і 4 Хмельницької АЕС, в процесі розробки проекту будівництва цих енергоблоків у кошторисі буде передбачено суму збору окремим рядком.

Відповідно до показників фінпланів НЕАК „Енергоатом” на 2015 рік та звітів про їх виконання Компанією були передбачені та фактично освоєні капітальні вкладення (інвестиції), пов'язані з будівництвом ЦСВЯП, у сумі **172,7 млн грн** (без ПДВ). Джерелом капітальних інвестицій слугували амортизаційні відрахування. За III квартал 2016 року НАЕК „Енергоатом” були освоєні капітальні вкладення (інвестиції), пов'язані з проектом будівництва ЦСВЯП, у сумі **43,3 млн грн** (без ПДВ). Освоєння капітальних інвестицій відбувалося без затвердженого фінансового плану Компанії на 2016 рік. Джерелом капітальних інвестицій слугували амортизаційні відрахування.

---

³² Закон України „Про припинення дії Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Російської Федерації про співробітництво в будівництві енергоблоків № 3 і 4 Хмельницької АЕС” від 16.09.2015 № 696.

Згідно з отриманою в оперативному порядку інформацією від Міненерговугілля, за 9 місяців 2016 року на спорудження ЦСВЯП Компанією було освоєно інвестицій у сумі **262,5 млн грн (без ПДВ)**.

Дані про видатки на сплату збору, об'єктом справляння якого є сума фактично освоєних платником збору капітальних інвестицій, у бухгалтерському обліку за звітні періоди 2016 року відсутні.

Як зазначалося в Розділі I Звіту, відповідно до Закону № 4384 замовник будівництва ЦСВЯП (яким призначене НАЕК „Енергоатом”³³) спрямовує кошти в обсязі **10 відс.** загальної кошторисної вартості будівництва на спорудження об'єктів соціального призначення у місті Славутичі, Іванківському і Поліському районах Київської області згідно з переліком, затвердженим Київською обласною державною адміністрацією³⁴, тоді як Законом № 39 передбачено спрямування таких коштів до бюджету у вигляді збору.

Отже, норми Закону № 4384 та статті 12¹ Закону № 39 не узгоджуються між собою в частині спрямування коштів на сплату збору.

При цьому сума коштів, що дорівнює розмірові збору та визначається як сума фактично освоєних капітальних інвестицій за звітний період згідно з даними бухгалтерського обліку (без ПДВ та суми капіталізованих фінансових витрат), повинна враховуватись у кошторисі будівництва централізованого сховища (при розміщенні, проектуванні та будівництві об'єкта). Перерахування коштів здійснюється пропорційно фактично освоєним капітальним інвестиціям за даними бухгалтерського обліку, без урахування ПДВ.

Довідково. Необхідність створення ЦСВЯП передбачена також Енергетичною стратегією України на період до 2030 року, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.03.2006 № 145-р, та її оновленою редакцією, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 1071-р.

Відповідно до наданої контрольній групі інформації, наказом Міненерговугілля від 19.05.2015 № 386 затверджено Стратегічні напрями поводження з відпрацьованим ядерним паливом атомних електростанцій України з реакторами типу ВВЕР на період до 2030 року та План заходів щодо їх реалізації, згідно з яким будівництво ЦСВЯП є пріоритетним заходом у сфері поводження з відпрацьованим ядерним паливом.

Відповідно до державних будівельних норм проектування ЦСВЯП виконується у три стадії: техніко-економічне обґрунтування, проект, робоча документація.

За даними звітів про виконання фінпланів НАЕК „Енергоатом” протягом 2014–2015 років та 9 місяців 2016 року виконувалась перша стадія проектування – техніко-економічне обґрунтування інвестицій будівництва ЦСВЯП (далі – **ТЕО**), схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 04.02.2009 № 131-р. Титул на виконання проектно-вишукувальних робіт затверджений Міненерговугілля 09.07.2012.

---

³³ Державне агентство України з управління зоною відчуження листом від 23.02.2017 № 01-568/2.2 надало копії спеціальних дозволів на виконання підготовчих робіт з будівництва ЦСВЯП ВП „Атомпроєктінжинг” НАЕК „Енергоатом” (від 11.06.2014 № 000933 до 11.06.2017) і ТОВ „КМВ БУД” (від 18.02.2016 № 001093 до 31.12.2016) на очищення майданчика від рослинності.

³⁴ Згідно із Законом № 4384 ЦСВЯП є частиною єдиного комплексу з поводження з відпрацьованим ядерним паливом державного спеціалізованого підприємства „Чорнобильська АЕС”.

Слід зазначити, що в загальній кошторисній вартості робіт (3 675,5 млн грн), визначеній в ТЕО, сума збору окремим рядком не передбачена.

Відповідно до пояснення, наданого Міненерговугілля, щодо включення в кошторис (проект кошторису) будівництва ЦСВЯП суми збору та його сплати НАЕК „Енергоатом”, Міністерством підготовлено проект розпорядження Кабінету Міністрів України про затвердження проекту будівництва ЦСВЯП. Сума збору передбачена окремим рядком в кошторисі будівництва ЦСВЯП. Затвердження Кабінетом Міністрів України кошторису будівництва дасть підстави для нарахування та утримання збору відповідно до чинного законодавства.

Довідково. Проект будівництва ЦСВЯП – це друга стадія проектування. На сьогодні такий проект розроблено ПАТ „Київський науково-дослідний та проектно-конструкторський інститут „Енергопроект”. Відповідно до Експертного звіту (позитивного) ДП „Укрдержбудекспертиза” від 23.12.2016 № 00-0602-16/ПБ проектна документація проекту будівництва ЦСВЯП може бути затверджена в установленому порядку. Відповідно до Порядку затвердження інвестиційних програм і проектів будівництва та проведення їх державної експертизи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11.05.2011 № 560, Міненерговугіллям розроблено проект розпорядження Кабінету Міністрів України про затвердження проекту будівництва ЦСВЯП.

Крім того, аудитом встановлено, що звіти про виконання фінпланів ДП „СхідГЗК” не містили розшифрувань показників розрахунків з бюджетом, зокрема: рядка 019 „Платежі в бюджет” табл. 4 Звіту про виконання фінплану ДП „СхідГЗК” за 2014 рік та рядка 3150 „Інші платежі” табл. 3 звітів ДП „СхідГЗК” за 2015 рік і три квартали 2016 року. **Без цих аналітичних даних Міненерговугілля не могло здійснювати контроль за виконанням фінпланів вказаного підприємства в частині сплати збору за ККДБ 24130200 та формувати прогнозні показники на наступні бюджетні періоди.**

Разом з тим управлінням внутрішнього контролю та аудиту Міненерговугілля при проведенні аудитів фінансово-господарської діяльності НАЕК „Енергоатом” і ДП „Схід ГЗК” питання щодо здійснення моніторингу сум сплаченого до державного бюджету збору та контролю за фінансово-господарськими показниками, що впливають на повноту визначення об’єкта обчислення збору відповідно до Закону № 39 і Постанови № 106, а також забезпечення виконання структурними підрозділами Міністерства контролю за такими показниками не розглядалися та відповідно не досліджувались.

Таким чином, Міненерговугілля не забезпечило належного контролю за виконанням показників фінансових планів НАЕК „Енергоатом” в частині повноти визначення об’єкта обчислення збору та своєчасного перерахування його до бюджету.

Норми Закону № 4384 та статті 12¹ Закону № 39 не узгоджуються між собою в частині спрямування коштів на сплату збору, що не надає правових підстав для його нарахування та сплати на будь-якій стадії будівництва ЦСВЯП.

Водночас пропозиції щодо врегулювання зазначених норм закону Міненерговугілля, в установленому чинним законодавством порядку, не пропонувались та не виносились на розгляд Кабінету Міністрів України.

Зазначене призвело до недоотримання бюджетом збору у розмірі 43,8 млн грн³⁵ за 2014–2015 роки та 9 місяців 2016 року.

4. ОЦІНКА СТАНУ ВИКОНАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ОРГАНАМИ ДФС ЩОДО КОНТРОЛЮ ЗА ПОВНОТОЮ НАРАХУВАННЯ ТА СВОЄЧАСНІСТЮ СПЛАТИ ДО ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ЗБОРУ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНУ КОМПЕНСАЦІЮ РИЗИКУ НАСЕЛЕННЯ, ЯКЕ ПРОЖИВАЄ НА ТЕРИТОРІЇ ЗОНИ СПОСТЕРЕЖЕННЯ

Протягом 2014–2016 років контроль за правильністю та повнотою нарахування збору забезпечували працівники галузевих підрозділів Офісу ВПП, які здійснювали податкове супроводження НАЕК „Енергоатом” і ДП „СхідГЗК”.

За даними Офісу ВПП, фактів неподання або несвоєчасного подання розрахунків збору вказаними підприємствами не встановлено. Офісом ВПП забезпечено 100-відсоткове проведення камеральних перевірок, поданих платниками збору розрахунків і порушень законодавства не виявлено.

Оперативний облік збору протягом періоду, що перевірявся, Офісом ВПП і ДФС (Міндоходів) здійснювався відповідно до Методичних рекомендації щодо ведення форм оперативного обліку податків, зборів, митних платежів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та Переліку форм оперативного обліку податків, зборів, митних платежів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, затверджених наказами Міндоходів від 08.07.2014 № 404 і ДФС від 10.04.2015 № 267 „Про організацію оперативного обліку податків, зборів, митних платежів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування” (далі – **Методичні рекомендації № 404 і № 267, Перелік форм оперативного обліку**).

Довідково. Відповідно до пункту 2 Методичних рекомендацій № 404 і № 267 для обліку нарахованих і сплачених сум податків, зборів, митних платежів в інформаційній системі „Податковий блок” (далі – **ІС „Податковий блок”**) на поточний рік відкривалися ІКП за відповідним видом платежу та за формами, зокрема **формою 6**, призначеною для обліку сум податків, зборів, платежів, за якими **передбачено** подання платником податкових декларацій (розрахунків), та **формою № 15**, призначеною для обліку сум платежів, за якими **не передбачено** подання платником податкових декларацій (розрахунків), тощо. В ІКП відображається стан розрахунків платника за податковими зборами, митними платежами, а саме: суми нарахованих та сплачених платежів, пені, штрафні (фінансові) санкції, суми податкового боргу, надміру та/або помилково сплачені тощо.

Для зведеного оперативного обліку надходжень платежів, повернення коштів, помилково або надміру зарахованих сум органами ДФС (Міндоходів) відповідно до пункту 3 Методичних рекомендацій № 404 і № 267 в електронному вигляді ведуться реєстри надходжень та повернень платежів за формою № 25 (далі – **Реєстр за ф. № 25**), які формуються щоденно і на їх базі складається оперативна звітність про суми фактичних надходжень платежів до бюджету. Суми платежів, за якими не передбачено ведення ІКП у розрізі платників, обліковувалися за формою ІКП № 15 зі спеціальними кодом „нез'ясовані платежі” та в Реєстрі за ф. № 25.

³⁵ Розрахункова сума освоєних капітальних інвестицій за 2014 рік без ПДВ у розмірі 20 відс. становить 2,4 млн грн; освоєних інвестицій за 2014–2015 роки та 9 місяців 2016 року: (2,4 + 172,7 + 262,6) x 10 відсотків.

Згідно із Переліком форм оперативного обліку, затвердженим Методичними рекомендаціями № 404 і № 267, облік платежів за ККДБ 24130100, 24130200 мав здійснюватися в Реєстрі за ф. № 25. Однак цей реєстр **не передбачає відображення в ньому даних про суми сплаченого збору за платниками.**

Довідково. Відповідно до пункту 10 розділу II Порядку № 765 реєстри за платежами до бюджету протягом 2014–2015 років велися виключно за кодами бюджетної класифікації.

Офіс ВПП для забезпечення обліку сплачених сум збору за платниками самостійно в ручному режимі відкривав для них ІКП за ф. № 15. Однак ця форма ІКП не передбачає відображення в ній інформації про нараховані суми збору. При цьому не всі сплачені суми збору, відповідно до виписок Казначейства, Офісом ВПП були своєчасно занесені в ІКП (залишалися в базі даних зі спеціальним кодом „нез’ясовані платежі”), що призводило до невідповідності даних про сплату збору в ІКП за ф. № 15 і даними Казначейства, відображеними в Реєстрі за ф. № 25.

ДФС під час аудиту, формуючи інформацію для Рахункової палати щодо сплати НАЕК „Енергоатом” і ДП „СхідГЗК” сум збору, скористалася даними ф. № 15. Це призвело до недостовірності даних, наданих службою. Так, показники сплаченого у 2014 році збору, за даними ДФС, були на **1,4 млн грн** більшими, ніж за показниками Казначейства, а у 2015 і 2016 роках на **29,4 і 7,3 млн грн** відповідно меншими.

Разом з тим наявність затвердженої Порядком № 352 форми звіту (розрахунку збору), яку на сьогодні не приведено у відповідність із вимогами статті 12¹ Закону № 39, але включеної пунктом 66 до Реєстру форм звітних документів платників податків юридичних та фізичних осіб для занесення до електронної бази звітних документів ДФС (ідентифікатор форми за Реєстром – **J0803501**), передбачає ведення оперативного обліку збору в ІКП саме за ф. № 6. Недотримання цих вимог в нормативних документах ДФС (Міндоходів), призвело до **незабезпечення ними автоматизованого контролю за повнотою і своєчасністю сплати збору: у разі несплати збору борг не відображався, фінансові санкції за порушення правил сплати (перерахування) збору не застосовувалися.**

Так, за інформацією ДФС, протягом 2014–2016 років була відсутня заборгованість зі сплати збору. Проте аудитом встановлено, що за травень і червень 2015 року ДП „СхідГЗК” був невчасно сплачений збір у сумі **22,6 і 311,0 тис. грн** відповідно, але у звітних базах ДФС (зокрема, звіту 6-ДБ) станом на **01.06.2015 і 01.08.2015** сума боргу не відображалася.

Отже, **некоректність ведення в ДФС (Міндоходів) оперативного обліку збору призвела до неможливості його якісного адміністрування та з урахуванням прогалин у законодавстві щодо відповідальності платників збору за порушення правил його сплати відповідно до вимог Податкового кодексу – до втрат доходів державного бюджету в 2015 році у сумі 34,9 тис. грн (за розрахунками) через незастосування штрафної (фінансової) санкції та ненарахування пені.**

З 10.06.2016 організацію діяльності з ведення органами ДФС оперативного обліку податків і зборів, митних та інших платежів до бюджетів,

єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування визначає Порядок № 422, який передбачає регламентацію механізму обліку інших платежів, зокрема збору, контроль за дотриманням якого відповідно до законодавства покладено на контролюючі органи. Наказом ДФС від 12.04.2016 № 304³⁶ внесені зміни до Методичних рекомендацій № 267 (викладено в новій редакції), згідно з якими передбачено відкривати ІКП за платежами за ККДБ 24130100, 24130200, 24130300 за ф. № 6 і зараховувати ці платежі до показників „податковий борг” та „переплата” оперативної звітності органів ДФС.

З дня набуття чинності змінами до Методичних рекомендацій № 267 збір за ККДБ 24130100, 24130200, 24130300 повинен контролюватися і обліковуватися в ІКП за ф. № 6 як за документами податкової звітності (з відображенням показників „борг” і „переплата”), так і за актами перевірок. Однак на сьогодні механізм відкриття вказаних ІКП за ф. № 6 для обліку збору ДФС технічно не вирішений, а тому сплачені суми збору, щодо яких нарахування не проводиться, переходять в стан неіснуючих переплат.

За інформацією Департаменту внутрішнього аудиту ДФС, під час проведення двох тематичних перевірок в Центральному офісі Міндоходів, який забезпечував обслуговування платників збору у 2013 році та I півріччі 2014 року, порушень та недоліків в роботі цього органу з питань справляння збору до державного бюджету не встановлено. При цьому тематичні перевірки Центрального офісу ДФС не проводилися.

Разом з тим аудитом встановлено, що СДПІ з ОВП у м. Дніпропетровську ДФС при складанні висновку акта³⁷ та податкового повідомлення-рішення (далі – ППР) за результатами комплексної перевірки ДП „СхідГЗК” за період з 01.01.2013 по 31.12.2014, під час якої було виявлено заниження об'єкта обчислення збору підприємством і донараховано **760,2 тис. грн** збору та застосовано **190,0 тис. грн** штрафної санкції, при констатації факту порушення норм законодавства ДП „СхідГЗК” здійснено посилення не на статтю 12¹ Закону № 39 (у редакції Закону № 4716), а на **Порядок № 352, який має нелегітимний статус**. При цьому працівники Департаменту адміністративного оскарження та судового супроводження ДФС, які розглядали скаргу ДП „СхідГЗК”, не відобразили зазначений факт у Рішенні про результати її розгляду.

Довідково. Для розрахунку збору ДП „СхідГЗК” протягом 2013–2015 років використовував вагу урану (кгU) в урановому оксидному концентраті, а не вагу виробленого уранового оксидного концентрату, який є готовою (кінцевою) продукцією підприємства. Внаслідок цього відбувалося заниження обсягів готової продукції для розрахунку збору на **153,9 тис. кг**.

ДП „СхідГЗК” у 2016 році оскаржувало винесене йому ППР в адміністративному порядку, зазначивши, що воно суперечить чинному законодавству України, є протиправним і підлягає скасуванню, зважаючи на те, зокрема, що стаття 9 Податкового кодексу не містить збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження. За твердженням ДП „СхідГЗК” прийняття ППР на підставі

³⁶ „Про внесення змін до наказу Державної фіскальної служби України від 10.04.2015 № 267”.

³⁷ Акт від 29.12.2015 № 30/28-01-51-03/14309787.

підпункту 54.3.2 пункту 54.3 статті 54³⁸, пункту 58.1 статті 58³⁹, пункту 123.1 статті 123⁴⁰ Податкового кодексу, з урахуванням положень статті 9 цього Кодексу, є безпідставним.

Разом з тим ДП „СхідГЗК” донараховану суму збору сплачено до державного бюджету в липні 2016 року у повному обсязі, а також самостійно відкориговано в бік збільшення зобов'язання зі збору за період, не охоплений перевіркою (за 2015 рік подано 11 уточнюючих розрахунків збору, за результатами яких додатково сплачено до державного бюджету 583,2 тис. грн збору та штрафних санкцій).

Це свідчить про недостатній професійний рівень працівників органів ДФС, які здійснювали документальну перевірку правильності нарахування збору та відповідають за оформлення її результатів.

Документальні (планові, позапланові) перевірки НАЕК „Енергоатом” Офісом ВПП за період 2014–2016 років не проводились. Отримані на його запит копії фінпланів НАЕК „Енергоатом” не містили розгорненої інформації про капітальне будівництво, а тому Офіс ВПП не володів даними щодо фінансування капітальних інвестицій будівництва ЦСВЯП. При цьому ДФС, отримуючи відповідно до абзацу восьмого пункту 7 Порядку № 205 копії затверджених фінпланів НАЕК „Енергоатом” від Міненерговугілля, як органу його управління, до Офісу ВВП їх не передавала.

Внаслідок цього органи ДФС не здійснювали аналіз показників фінплану НАЕК „Енергоатом” з метою виявлення ризиків недонадходження збору до державного бюджету, зокрема з суми фактично освоєних платником збору капітальних інвестицій в об'єкти будівництва ядерних установок і об'єкти ППРВ.

Пропозиції щодо забезпечення удосконалення законодавства та інших нормативно-правових актів в частині порядку та сплати збору ДФС (Міндоходів) протягом 2014–2016 років не надавалися. При цьому ДФС повідомила, що не є уповноваженим органом, який визначає методологічні засади в частині порядку визначення та сплати збору, цим повинен займатися Мінфін.

Таким чином, органами ДФС (Міндоходів) в порушення частини одинадятої статті 12¹ Закону № 39 не забезпечено дієвого контролю за правильністю обчислення збору, повнотою і своєчасністю його сплати. Облік нарахованих і сплачених платежів залишається технічно нерегульованим, що призводить до уникнення від відповідальності платників збору за порушення правил його сплати та виникнення неіснуючої переплати. Крім того, ДФС (Міндоходів) не забезпечено

³⁸ Дані перевірок результатів діяльності платника податків свідчать про зниження або завищення суми його, зокрема, податкових зобов'язань, заявлених у податкових (митних) деклараціях, уточнюючих розрахунках.

³⁹ Контролюючий орган надсилає (вручає) платнику податків ППР, якщо сума грошового зобов'язання платника податків, передбаченого податковим або іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, розраховується контролюючим органом відповідно до статті 54 цього Кодексу або якщо за результатами перевірки контролюючим органом встановлено факт, зокрема, зниження або завищення суми податкових зобов'язань, заявленої у податковій декларації.

⁴⁰ У разі якщо контролюючий орган самостійно визначає суму податкового зобов'язання, визначеного підпунктами 54.3.1, 54.3.2, 54.3.4, 54.3.5, 54.3.6 пункту 54.3 статті 54 цього Кодексу, тягне за собою накладення на платника податків штрафу в розмірі 25 відс. суми визначеного податкового зобов'язання.

взаємодії з Міненерговугілля на рівні територіальних органів в частині контролю за правильністю та своєчасністю надходжень збору до бюджету.

5. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ТА ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАДХОДЖЕНЬ ЗБОРУ, ЙОГО СПРЯМУВАННЯ НА СТВОРЕННЯ ТА ПІДТРИМАННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ

Згідно зі статтею 17 Закону України від 16.10.1997 № 575 „Про електроенергетику” регулювання тарифів на електроенергію, вироблену на АЕС, здійснюється з урахуванням обсягів соціально-економічної компенсації ризику для населення, яке проживає в зоні спостереження.

До 01.01.2010 відповідно до статті 12 Закону № 39 в редакції Закону України від 05.10.2006 № 232 „Про внесення змін до деяких законів України щодо соціального захисту населення, яке проживає в зонах спостереження” джерелом покриття витрат на реалізацію права населення на соціально-економічну компенсацію ризику також був тариф на електроенергію, що виробляється ядерною установкою, або ціна послуг об'єкта з переробки радіоактивних відходів.

З 01.01.2010 Законом № 39 у редакції Закону 1565 запроваджено збір на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, який до 2015 року зараховувався до спеціального фонду державного бюджету.

Отже, створений механізм передбачав чіткий напрям спрямування коштів від надходжень збору на створення та підтримання у справному стані спеціальної соціальної інфраструктури, забезпечення засобами індивідуального захисту населення, його регулярне навчання правил користування спеціальною соціальною інфраструктурою, уміння користування засобами індивідуального захисту.

З 01.01.2015 у зв'язку із змінами, внесеними Законом № 79 до статті 29 Бюджетного кодексу, цей **збір** віднесено до доходів загального фонду Державного бюджету України, в результаті чого він **втратив своє цільове спрямування**. Разом з тим, за інформацією Міненерговугілля, НАЕК „Енергоатом” надавав НКРЕКП показники обсягів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає в зоні спостереження, для включення до тарифів на електроенергію, вироблену на АЕС, що наближені до річних показників надходжень збору.

При цьому аудитом встановлено відсутність належної взаємодії Міненерговугілля з НКРЕКП щодо контролю ним включення таких показників до тарифу та їх коригування відповідно до спрямованих сум вказаної компенсації.

Субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, у 2014 році не надходили, у 2015 році вони становили **102,6 млн грн, або 32,3 відс.** загального обсягу надходжень збору, у 2016 році – **97,3 млн грн, або 27,6 відс.**, в цілому за три роки – **199,9 млн грн, або 22,9 відсотка.**

Внаслідок цього створений в Україні 2015 року механізм фінансування заходів щодо соціально-економічної компенсації ризику

населення не забезпечує стовідсоткового розподілу коштів, отриманих від сплати збору на її здійснення. В середньому 75 відс. надходжень збору були спрямовані до загального фонду державного бюджету, тоді як незабезпечення державою фінансування загрожує стабільному функціонуванню адміністративно-територіальних одиниць, на яких поширюється зона спостереження.

Разом з тим органами державної влади не було забезпеченої належної взаємодії та контролю за правильністю обчислення збору, повнотою і своєчасністю його сплати та ефективного адміністрування таких надходжень протягом 2014–2016 років.

На сьогодні лише в межах складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єктів господарювання державного сектору економіки Порядком № 205 зобов'язано орган управління/відповідальний орган управління у тижневий строк після затвердження Кабінетом Міністрів України фінансового плану підприємства подання його завіреної копії до Мінекономрозвитку, Мінфіну та ДФС.

Водночас, як встановлено аудитом, ДФС фінансові плани підприємства не використовувались з метою здійснення аналізу повноти стягнення збору. Крім того, зокрема, фінансовий план НАЕК „Енергоатом” не направлявся до Офісу ВВП, в якому перебуває на обліку підприємство, для використання в роботі.

– **Міненерговугілля та ДФС (Міндоходів):**

не подавали Мінфіну пропозицій щодо оновлення переліку кодів бюджетної класифікації після внесення змін до Закону № 39;

не розробляли пропозиції щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Кабінету Міністрів України з питань здійснення контролю за справлянням збору до державного бюджету;

не забезпечили приведення своїх нормативно-правових актів в частині встановлення функціональних обов'язків (повноважень) у відповідність із Законом № 39 і Постановою № 106 з метою забезпечення дієвого контролю за справлянням до державного бюджету збору.

– **Міненерговугілля не налагодило взаємодії з ДФС** щодо обміну інформацією в частині справляння до бюджету збору та існуючих неузгодженостей в нормативно-правовій базі, зокрема, внесення змін до Порядку № 352 щодо приведення у відповідність із статтею 12¹ Закону № 39 у редакції Закону № 4716, Розрахунку збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження.

Таким чином, **Мінфіном не забезпечено протягом 2014–2016 років системного контролю за плануванням надходжень до державного бюджету збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження.**

Міненерговугіллям не забезпечено належної взаємодії та обміну інформацією з Мінфіном та ДФС щодо сплати збору до державного бюджету.

У зв'язку із зміною напрямку зарахування збору не було підготовлено пропозицій щодо внесення змін до Бюджетного кодексу, а також Податкового кодексу – з метою забезпечення законодавчого унормування ефективного адміністрування збору.

ВИСНОВКИ

1. Міністерством фінансів України, Міністерством енергетики та вугільної промисловості України, Державною фіскальною службою України (Міністерством доходів і зборів України) протягом 2014–2016 років не створено дієвої системи контролю за повнотою та своєчасністю надходжень до державного бюджету збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження. Справляння збору до державного бюджету протягом періоду, що перевірявся, не відслідковувалося, пропозиції щодо удосконалення нормативно-правових актів з питань справляння збору не надавалися.

Незважаючи на зміни в бюджетному законодавстві, які змінили напрям зарахування з 2015 року збору, не здійснено правового унормування системи контролю за збором та ефективного його адміністрування.

Як наслідок, мета запровадження збору щодо створення та підтримання у справному стані спеціальної соціальної інфраструктури, забезпечення засобами індивідуального захисту населення не досягнута.

На фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення у 2014–2016 роках спрямовано лише **199,9 млн грн, або 22,9 відс. збору.**

2. Нормативно-правова база щодо збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, протягом 2014–2016 років була недосконалою, суперечливою, що ускладнювало контроль за сплатою цього збору. Зокрема:

– після набрання чинності Законом України від 17.05.2012 № 4716, яким викладено в новій редакції статтю 12¹ Закону України „Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку”, не приведено у відповідність із нею Порядок справляння збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження (у тому числі форму розрахунку збору), затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 19.05.2010 № 352. Внаслідок цього цей Порядок залишається чинним, але він не може застосовуватися як механізм, що визначає систему справляння збору;

– в Україні відсутній закон, який визначає порядок контролю за правильністю обчислення збору, повнотою і своєчасністю його сплати, за своєчасністю подання розрахунків, що здійснюється органами доходів і зборів, передбачений частиною одинадцятю статті 12¹ Закону України „Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку”;

– до Класифікації доходів бюджету, затвердженої наказом Мінфіну від 14.01.2011 № 11, не внесено змін щодо уточнення назв ККДБ, за якими повинні зараховуватися кошти відповідно до об’єктів справляння збору, визначених статтею 12¹ Закону України „Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку”;

– з 01.01.2015 частина перша статті 12¹ Закону України „Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку” не узгоджується із

пунктом 16³ частини другої статті 29 Бюджетного кодексу України щодо зарахування збору до спеціального фонду Державного бюджету України;

– відсутність збору у переліку загальнодержавних податків і зборів, визначеному статтею 9 Податкового кодексу України, а також неврегулювання на законодавчому рівні питань здійснення контролюючими органами контролю за сплатою платежів, визначених іншим законодавством (неподаткових), призводить до оскарження правопорушниками у сфері неподаткових відносин застосування до них норм Податкового кодексу України;

– функціональні повноваження ДФС і Міненерговугілля та їх структурних підрозділів (а також територіальних органів ДФС) в частині контролю за повнотою та своєчасністю справляння збору у розпорядчих документах цих відомств чітко не визначені.

У зв'язку із внесенням змін Законом України від 21.12.2016 № 1797 до пункту 41.1 статті 41 Податкового кодексу України в частині уточнення визначення контролюючих органів стаття 12¹ Закону України „Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку” потребує відповідного правового врегулювання.

Порядок ведення органами Державної фіскальної служби України оперативного обліку податків і зборів, митних та інших платежів до бюджетів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, затверджений наказом Мінфіну від **07.04.2016** № 422, потребує внесення змін щодо відображення нарахованих і сплачених сум інших платежів, за якими законодавством передбачено подання їх платниками розрахунків, в преамбулі наказу та усіх його розділах.

3. Мінфіном не створено дієвого механізму прогнозування на 2014–2016 роки збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження. Планування надходжень збору до державного бюджету здійснювалось за відсутності розробленої методики, що призвело до необґрунтованих розрахунків планових надходжень цього збору і заниження його прогнозних показників на 2014 і 2015 роки, за розрахунками, на **2,5 і 20,4 млн грн** відповідно. Як наслідок, це частково призвело до перевиконання плану надходжень збору за цей період. В цілому перевиконання плану надходжень збору у 2014 і 2015 роках, у тому числі за рахунок збільшення обсягів реалізації електроенергії АЕС, становило **23,6 і 41,7 відс.** відповідно.

Міндоходів у 2014 році до своїх територіальних органів помісячні індикативні показники збору доведено на **1,1 млн грн** менше, ніж затверджено планом на рік.

4. Мінфіном, Міненерговугіллям, ДФС (Міндоходів) не створено належної взаємодії та дієвої системи контролю за надходженнями до державного бюджету збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження.

4.1. Міненерговугіллям не встановлено дієвого контролю за виконанням показників фінансових планів підприємств – платників збору, що належать до

сфери його управління, в частині забезпечення повноти визначення об'єкта обчислення збору, своєчасності його сплати, а також не налагоджено взаємодії з ДФС (Міндоходів) щодо обміну інформацією в частині справляння збору до державного бюджету.

Пропозиції щодо врегулювання норм статті 3 Закону України „Про поводження з відпрацьованим ядерним паливом щодо розміщення, проектування та будівництва централізованого сховища відпрацьованого ядерного палива реакторів типу ВВЕР вітчизняних атомних електростанцій” із статтею 12¹ Закону України „Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку” в частині спрямування коштів на сплату збору та врахування їх у вартості об'єкта, що будується, Міненерговугіллям в установленому чинним законодавством порядку не пропонувались та не вносились на розгляд Кабінету Міністрів України. Внаслідок цього, за розрахунками, державним бюджетом недоотримано збору протягом 2014–2015 років і 9 місяців 2016 року у розмірі **44 млн гривень**.

4.2. ДФС (Міндоходів) не забезпечено належного адміністрування збору через відсутність дієвого оперативного обліку платежів.

Діюча в ДФС (Міндоходів) протягом 2014–2015 року та на початку 2016 року система обліку збору не забезпечувала автоматизованого контролю за повнотою і своєчасністю його сплати. Незважаючи на включення до Реєстру ДФС (Міндоходів) форм звітних документів платників податків юридичних та фізичних осіб для занесення до електронної бази звітних документів ДФС (ідентифікатор форми за Реєстром – **J0803501**) форми розрахунку збору, затвердженого Порядком справляння збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, Міндоходів і ДФС не запроваджено оперативного обліку збору в інтегрованих картках платників за формою № 6, призначеною для обліку сум податків, зборів, платежів, за якими передбачено подання платником податкових декларацій (розрахунків). Як наслідок, у разі несплати збору у звітних базах ДФС сума боргу не відображалася.

Передбачений наказом ДФС від 12.04.2016 № 304 „Про внесення змін до наказу Державної фіскальної служби України від 10.04.2015 № 267” облік збору через відкриття інтегрованих карток платників за формою № 6 досі ДФС не запроваджено внаслідок технічних проблем.

При цьому процедури контролю за своєчасністю та повнотою сплати збору відсутні в:

– переліку функцій і процедур, які здійснюють структурні підрозділи ДФС, затвердженого наказом ДФС від 12.11.2014 № 265;

– положеннях про структурні підрозділи ДФС, зокрема Департаменту податків і зборів з юридичних осіб;

– посадових інструкціях спеціалістів відділів податкового супроводження підприємств виробничої сфери Офісу великих платників податків (Центрального офісу з ОВП ДФС (Міндоходів), СДПІ з ОВП у м. Дніпропетровську ДФС

(Міндоходів)), які здійснювали протягом 2014–2016 років податкове супроводження платників збору.

4.3. Підрозділами внутрішнього аудиту Міненерговугілля і ДФС (Міндоходів) не досліджувалися питання забезпечення виконання структурними підрозділами цих органів контролю за правильністю нарахування та своєчасністю сплати збору до державного бюджету.

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Про результати аудиту ефективності виконання повноважень органами державної влади в частині контролю за повнотою та своєчасністю надходжень збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, поінформувати Верховну Раду України.

2. Відомості у формі рішення Рахункової палати про результати аудиту ефективності виконання повноважень органами державної влади в частині контролю за повнотою та своєчасністю надходжень збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, надіслати **Кабінету Міністрів України і рекомендувати доручити:**

Міністерству енергетики та вугільної промисловості України спільно із Міністерством фінансів України та Державною фіскальною службою України з метою унормування системи адміністрування збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, підготувати узгоджені пропозиції і подати їх на розгляд Кабінету Міністрів України щодо внесення змін до:

– Податкового кодексу України, в частині встановлення порядку здійснення контролю контролюючими органами за неподатковими платежами;

– Бюджетного кодексу України щодо усунення неузгодженості із статтею статті 12¹ Закону України „Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку” в частині зарахування збору до Державного бюджету України;

– статті 12¹ Закону України „Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку” в частині приведення її у відповідність із нормами пункту 41.1 статті 41 Податкового кодексу України, у тому числі частини одинадцятої цієї статті щодо контролю за правильністю обчислення збору, повнотою і своєчасністю його сплати, своєчасністю подання розрахунків контролюючими органами відповідно до Податкового кодексу України, а не закону;

– статті 3 Закону України „Про поводження з відпрацьованим ядерним паливом щодо розміщення, проектування та будівництва централізованого сховища відпрацьованого ядерного палива реакторів типу ВВЕР вітчизняних атомних електростанцій”

- Порядку справляння збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19.05.2010 № 352, в частині приведення їх у відповідність із статтею 12¹ Закону України „Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку” (зі змінами, внесеними Законом України від 17.05.2012 № 4716 „Про внесення змін до деяких законів

України щодо врегулювання питань справляння збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження”);

Міністерству фінансів України:

– розробити методику прогнозування надходжень до державного бюджету збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження;

– внести зміни до Класифікації доходів бюджету, затвердженої наказом Мінфіну від 14.01.2011 № 11, з метою запровадження коду для зарахування коштів до державного бюджету від збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, що сплачується підприємствами, які є замовниками будівництва нових ядерних установок або об’єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами, які мають загальнодержавне значення, та виключення ККДБ 22140300 „Збір на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, що сплачується експлуатуючими організаціями за зберігання відпрацьованого ядерного палива” у зв’язку із виключенням зі статті 12¹ Закону України „Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку” об’єкта справляння збору, визначеного цим кодом;

– внести зміни до Порядку ведення органами Державної фіскальної служби України оперативного обліку податків і зборів, митних та інших платежів до бюджетів, єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування, затвердженого наказом Мінфіну від 07.04.2016 № 422, в частині відображення нарахованих і сплачених сум інших платежів, за якими законодавством передбачено подання їх платниками розрахунків, в преамбулі наказу та усіх його розділах.

3. Надіслати рішення Рахункової палати і Звіт про результати аудиту ефективності виконання повноважень органами державної влади в частині контролю за повнотою та своєчасністю надходжень збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження:

Міністерству енергетики та вугільної промисловості України і рекомендувати:

– вжити заходів щодо усунення недоліків і порушень, встановлених під час аудиту, із забезпечення обліку та контролю за повнотою обчислення і сплатою до державного бюджету збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, підприємствами, що належать до сфери його управління;

– забезпечити прийняття розпорядчих документів для врегулювання питань здійснення контролю за повнотою обчислення збору та ведення моніторингу сум сплачених платежів, обміну інформацією з відповідними органами державної влади, необхідною для виконання цих повноважень;

Державній фіскальній службі України та рекомендувати:

– вжити заходів щодо усунення недоліків і порушень, встановлених під час аудиту, із забезпечення обліку та контролю за нарахуванням і сплатою до державного бюджету збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження;

– прискорити удосконалення механізму здійснення документального контролю за нарахуванням і сплатою до державного бюджету інших платежів, за якими передбачено подання платником розрахунків, у тому числі збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження;

– вжити заходів для забезпечення підвищення кваліфікації працівників, за якими закріплено функції щодо обліку та контролю за нарахуванням і сплатою до державного бюджету збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, для недопущення в подальшому неправильного застосування норм законодавства та нормативно-правових актів під час оформлення порушень в актах перевірок та винесення податкових повідомлень-рішень.

Член Рахункової палати

В. І. Невідомий